

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА

УДК 343.122+343.14

DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2020.3.2.19>

Т. О. Закревська

здобувач кафедри кримінального процесу та криміналістики
Донецького юридичного інституту Міністерства внутрішніх справ України

ПОКАЗАННЯ СВІДКА ЯК ДЖЕРЕЛО ДОКАЗІВ

У статті надано авторське визначення показань свідка як джерело доказів (докази досудового розслідування), на підставі яких вказані суб'єкти з'ясовують обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні та проведено їх класифікацію за формою; характером висловлювання; способом надання; стадією кримінального провадження.

Фактичні дані, отримані та досліджені судом у передбаченому КПК України порядку, на підставі яких суд встановлює наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню, є судовими доказами. Виходячи з цього, під поняттям «допит свідків» пропонуємо розуміти: під час досудового розслідування – слідча (розшукова) дія, а під час судового розгляду – судова дія, що полягає в отриманні слідчим, прокурором, слідчим суддею, судом від свідка показань стосовно обставин, які мають значення у кримінальному провадженні.

Встановлено, що головна суть показань свідка, як основного джерела доказів, в ході досудового розслідування полягає у формуванні підґрунтя для прийняття об'єктивних процесуальних рішень слідчим, прокурором, слідчим суддею (повідомлення про підозру, обрання заходу забезпечення кримінального провадження, проведення негласної слідчої (розшукової) дії, звернення до суду з обвинувальним актом тощо), а в кінцевому результаті прийняття рішення судом та забезпечення виконання завдань кримінального судочинства та дієвості механізму захисту прав, свобод та законних інтересів учасників правових відносин.

Показання свідка, що одержані слідчим, прокурором в установленому кримінально-процесуальним законодавством порядку під час досудового розслідування, є джерелом доказів (докази досудового розслідування), на підставі яких вказані суб'єкти з'ясовують обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні.

Ключові слова: свідок, показання, кримінальне провадження, слідчі (розшукові) дії.

Процесуальними джерелами доказів є визначені кримінальним процесуальним законодавством носії доказової інформації, тобто фактичні дані, які дають змогу встановити наявність або відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню [1, с. 238]. У ч. 2 ст. 84 КПК України чітко визначено їх вичерпний перелік, а саме: показання; речові докази; документи; висновки експертів [2].

Однак, при здійсненні правосуддя особливість встановлення істини полягає в тому, що дослідженню підлягають факти, дії, події, що відбувалися в минулому. Відновлюються вони, перш за все, з використанням показань осіб, які їх безпосередньо спостерігали або мали про них відомості, отримані з інших джерел [3].

Ключовою особливістю свідка як суб'єкта, який є джерелом показань, порівняно з підозрюваним, обвинуваченим та потерпілим, є наявність законодавчо закріпленого обов'язку давати правдиві показання по суті обставин, які підлягають доказуванню під час кримінального провадження [3].

Як вже було зазначено, зобов'язання надавати правдиві відомості «підкріплюється» встановленням кримінальної або іншої юридичної відповідальності, присяги, клятви тощо, з метою забезпечення правдивості (достовірності) відомостей, що надаються. При цьому встановлення таких засобів забезпечення достовірності відомостей не є примусом до їх надання. Європейський Суд з прав людини (ЄСПЛ) констатував, що хоча обов'язок свідка скласти присягу

й покарання, передбачені на випадок відмови від цього, містять елемент примусу, однак його призначення – забезпечити правдивість будь-яких наданих судді свідчень, а не присилувати свідків до них («Serves v. France») [4, с. 182].

На сьогодні встановлено ряд труднощів та штучних перепон, які виникають під час досудового розслідування за участі свідків. Зокрема, опитані слідчі (80%) наполягають на спрощенні досудового розслідування, в частині допиту свідка шляхом внесення законодавчих змін до діючого КПК України, та надання можливості правоохоронним органам проводити його допит до внесення відомостей до Єдиного Реєстру досудових розслідувань (ЄРДР), з подальшим негайним внесенням по закінченню відповідної слідчої (розшукової) дії (СРД).

Станом на сьогодні відповідно до ч. 1 ст. 214 КПК України слідчий, дізнавач, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до ЄРДР, розпочати розслідування та через 24 години з моменту внесення таких відомостей надати заявнику витяг з ЄРДР. Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування, а дізнавач – керівником органу дізнання, а в разі відсутності підрозділу дізнання – керівником органу досудового розслідування [2].

Згідно ч. 3 ст. 214 КПК України здійснення досудового розслідування, до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом. У невідкладних випадках до внесення відомостей до ЄРДР може бути проведений лише огляд місця події (відомості вносяться невідкладно після завершення огляду).

Від так, на практиці слідчий, або за його дорученням оперативні працівники, у провадженні про злочини, позбавлені можливості, зокрема, під час огляду місця події допитувати потенційних свідків, обмежуючись при цьому формальним отриманням пояснень.

І хоча у ст. 214 КПК України зазначено, що лише «у невідкладних випадках», може бути проведено огляд місця події до внесення відомостей до ЄРДР, проте на практиці (як відмітили 97 % респондентів) це виходить

інакше – у зв'язку з неможливістю негайно внести відомості до ЄРДР.

Передусім це стосується ситуацій, які виникають під час добового чергування у складі слідчо-оперативної групи, коли виїзд групи на місце події від моменту повідомлення про кримінальне правопорушення починає йти на хвилини. До того ж, як стверджують респонденти, допитавши під час огляду місця події свідків, не потрібно буде в подальшому їх викликати на допит. Ми зі свого боку погоджуємося із такою позицією.

У зв'язку з вищевикладеним, для спрощення досудового розслідування, а також, для надання можливості реального закріплення доказів по «гарячим слідам» пропонуємо надати можливість правоохоронним органам у невідкладних випадках проводити допит свідка до внесення відомостей до ЄРДР і відповідно ч. 3 ст. 214 КПК України викласти у новій редакції: *«Здійснення досудового розслідування, крім випадків, передбачених цією частиною, до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом. У невідкладних випадках до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань може бути проведений огляд місця події та допит свідків (відомості вносяться невідкладно після завершення зазначених слідчих (розшукових) дій)...»*.

Важливо звернути увагу й на те, що не можуть без їх згоди бути допитані як свідки особи, які мають право дипломатичної недоторканності, а також працівники дипломатичних представництв – без згоди представника дипломатичної установи. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд перед допитом цих осіб, зобов'язані роз'яснити їм право відмовитися давати показання (ч. 4 ст. 65 КПК України).

Поряд з тим, як вже було зазначено, за умови якщо показання свідка можуть стати підставою для підозри чи обвинувачення у вчиненні ним, близькими родичами або членами його сім'ї кримінального правопорушення, він, відповідно до положень ч. 1 ст. 63 Конституції України, має право відмовитися давати показання щодо себе та зазначених осіб [5].

Закріплені у чинному законодавстві України норми щодо заборони вимагати від особи показання, що викриватимуть цю особу та її близьких родичів у вчиненні злочину були продиктовані положенням міжнародно-правових актів. Так, у п. 9 ч. 3 ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права будь-якій особі

гарантовано право: не бути приневоленим до давання показань проти самого себе чи до визнання себе винним [6].

А. Шопенгауер щодо наявності в особі права не свідчити проти себе та своїх родичів вказував, що подібно тому, як я маю право у вигляді заходів безпеки дообладнувати стіни свого саду гострими прутами, також само, я маю право приховувати ту інформацію, розповсюдження якої може зробити мене беззахисним перед можливими посяганнями інших [7, с. 189].

У свою чергу, В. П. Шибіко зазначає, що свобода від самовикриття в кримінальному процесі означає відсутність у кримінальному та кримінально-процесуальному законодавстві обмежень особи (при проведенні допиту органом досудового розслідування чи судом) щодо своєї лінії поведінки при наявності альтернативи – давати показання з приводу обставин, які викривають саму цю особу у вчиненні злочину, чи скористатися правом на відмову від дачі таких показань [8, с. 70].

Слушно з цього приводу зауважує С. Ю. Нікітін: в основі привілею від самозвинувачення та свідоцького імунітету близьких родичів покладено моральне обґрунтування. Правовий захист приватного життя громадян від зовнішнього вторгнення – є одним з головних завдань права. Однак поруч з моральним обґрунтуванням існуванням такого різновиду свідоцького імунітету також слід додати суто кримінально-процесуальне обґрунтування у вигляді необхідності забезпечення прав учасників кримінального провадження [9, с. 94].

Окреслюючи питання визначення сутності імунітету від викриття близьких родичів та членів сім'ї, доцільно додатково зупинитись на достатньо цікавій та водночас дещо нетривіальній точці зору щодо вказаного питання. Так серед науковців, що досліджують реалізацію інституту імунітету в кримінальному провадженні існує позиція за якої, свідоцький імунітет родичів охоплює глибокі моральні почуття, повагу до честі близького родича, доброго імені, відчуття особистої прив'язаності тощо. У зв'язку зі смертю близької людини вказані моральні цінності та пам'ять про нього не помирають разом з ним, через що вбачається необхідним зберігати в такому випадку свідоцький імунітет. У тому числі, за буквальним тлумаченням закону надається право відмовитись надавати свідчення проти близьких родичів (в тому числі живих та померлих) [9, с. 113].

З наведеною позицією не погоджуються, С. П. Щерба та О. А. Зайцев, які висловлю-

ють позицію про те, що право відмовитись від надання свідчень не повинно належати свідку, якщо обвинувачений, що знаходиться зі свідком у родинних стосунках або шлюбі, помер під час досудового розслідування, або після нього, а досудове розслідування продовжується чи справа розглядається судом у відношенні співучасників померлого [10, с. 25].

Ми зі свого боку схилиємось саме до позиції останніх науковців. Як зазначає І. С. Ганенко моральні аспекти, що покладено в основу інституту імунітету свідка від викриття близьких родичів та членів сім'ї переслідують головну мету – це збереження сталих та нормальних відносин в родині. Ці відносини можуть піддаватись негативному впливу внаслідок участі одного з представників родини в кримінальному провадженні та надання свідчень правоохоронним органам щодо іншого родича, внаслідок чого останній змушений проти його волі залучатись до кримінального провадження або у якості свідка, або, навіть, у статусі підозрюваного чи обвинуваченого. Звісно такий стан речей не кращим чином вплине на стосунки між родичами та близькими людьми в окремій сім'ї. Однак, погіршення таких відносин не матиме наслідків, якщо свідчення надаються щодо родича або члена сім'ї, який помер під час кримінального провадження, оскільки він априорі не може бути учасником кримінального провадження, а тим більш мати процесуальний статус підозрюваного або обвинуваченого з відповідними наслідками цього. При цьому, посилення на норми КПК, які начебто, за буквальним тлумаченням дозволяють не надавати свідчення не лише щодо близьких, а й щодо померлих родичів – є звичайною правовою казуїстикою та перекручуванням змісту норм закону [11, с. 142–143].

Отже, якщо закон не уточнює щодо яких саме родичів (живих або померлих) йде мова під час надання показань окремою особою, то автоматично розповсюджувати правила надання таких показань й щодо померлих родичів не можна. На нашу думку, всі правила та особливості надання свідком показань щодо своїх родичів та близьких людей стосується саме живих осіб, через те, що вказані рідні, або близькі особи, потенційно можуть брати участь у кримінальному провадженні як у статусі свідків, так й у статусі підозрюваних або обвинувачених осіб.

Як відомо, показання свідків, а також інших учасників кримінального провадження (потерпілих, підозрюваних, обвинувачених тощо)

можуть бути отримані шляхом проведення допиту. Допит можливий як під час досудового розслідування, так і у процесі судового розгляду. При його проведенні неприпустимо отримання показань внаслідок катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність особи, поводження або погрози застосування такого поводження.

ЄСПЛ у своїх рішеннях неодноразово зазначав, що допустимість доказів є прерогативою національного процесуального права і саме національні суди повноважні оцінювати надані їм докази (§ 34 рішення у справі «Тейксейра де Кастро проти Португалії» від 9 червня 1998 р., § 54 рішення у справі «Шабельника проти України» від 19 лютого 2009 р.), а порядок збирання доказів, передбачений національним правом, має відповідати основним міжнародним нормам щодо прав людини.

Слід додати, що проведення допиту займає понад 80% робочого часу слідчих, який взагалі витрачається на проведення СРД. Зокрема, складність допиту свідка визначається тим, що у показаннях навіть добросовісної особи, яка допитується, часом можуть міститися помилки, переколювання та вигадки, які необхідно виявити і врахувати на шляху встановлення об'єктивних обставин кримінального провадження. Сприйняття, запам'ятовування та відтворення є взаємопов'язаними етапами формування показань.

Правильне розуміння цих процесів сприяє ефективному застосуванню тактичних прийомів допиту та адекватній оцінці наданих показань. Відповідно, проведення допиту вимагає від слідчого високої загальної та професійної культури, а також глибокого знання психології [12, с. 308].

Класифікувати добросовісні помилки в показаннях свідків можна за такими критеріями:

1) залежно від стадії формування показань:

- помилки сприйняття;
- запам'ятовування;
- відтворення;

2) залежно від обсягу переколювання інформації:

- повне переколювання;
- часткове переколювання;

3) залежно від джерела походження:

– помилки, що стали наслідком дії об'єктивних чинників;

– помилки, як результат дії таких суб'єктивних чинників;

– помилки змішаного характеру;

4) залежно від змісту помилок:

– помилковий поділ цілісного об'єкта, події або дії на непов'язані між собою частини;

– помилкове об'єднання різних, самостійних, не пов'язаних між собою об'єктів, явищ і фактів у єдине ціле, чим ці факти в дійсності не були;

– помилкове присвоєння описуваним подіям, діям або предметам невластивих їм ознак, рис, особливостей; помилкове усунення відповідних ознак, властивостей, деталей, виявів подій, дій або предметів під час їх описування;

– помилкова заміна реальних об'єктів, ознак, властивостей або дій іншими, зміщення їх у часі або переміщення в просторі;

– помилкове переколювання форми, структури, послідовності реальної події, явища або дії; помилкові ототожнення й висновки щодо подібності різних об'єктів, предметів та осіб, і, навпаки, розрізнення того самого або однорідних об'єктів;

– помилкове повідомлення й розуміння сказаного у процесі спілкування зі слідчим [12, с. 245; 13, с. 7].

Слід додати, що загалом, кожне джерело доказу підлягає ґрунтовній перевірці та оцінці. У нашому випадку, перевірка показань – це врегульована нормами кримінального процесуального законодавства діяльність слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, яка здійснюється шляхом їх аналізу, співставлення з іншими наявними у кримінальному провадженні доказами, встановлення умов їх формування, а також отримання нових доказів, які можуть підтвердити або спростувати інформацію, що у них міститься [1, с. 243–244].

Аналізуючи наукові праці, а також положення КПК України, показання свідків пропонуємо класифікувати на такі види:

1) за формою:

– показання, надані в усній формі (ч. 1 ст. 95 КПК України);

– показання, надані у письмовій формі (ч. 1 ст. 95 КПК України);

2) за характером висловлювання:

– показання щодо фактів, які свідок сприймав особисто (ч. 5 ст. 95 КПК України);

– показання щодо фактів, які ґрунтуються на поясненні іншої особи (показання з чужих слів) (ст. 97 КПК України);

3) за способом надання показань:

– показання, надані безпосередньо слідчому, прокурору, суду (ст. 224 КПК України);

– показання, надані дистанційно (у режимі відеоконференції) (ст. 232 КПК України);

4) за стадією кримінального провадження:

– показання, надані під час досудового розслідування (ст. ст. 224, 232 КПК України);

– показання, надані під час досудового розслідування в судовому засіданні (ст. 225 КПК України);

– показання, надані під час судового провадження (ст. ст. 352, 354 КПК України) [2].

При цьому, наскільки успішними будуть результати допиту свідка залежить від того, наскільки ґрунтовно слідчий підійшов до розробки плану допиту, що включає в себе перелік обставин, для з'ясування яких викликається свідок, а також способи і тактичні прийоми за допомогою яких можна буде отримати необхідну інформацію.

В даному контексті необхідно додати, що складення відповідного плану дозволить правильно організувати допит, так як його послідовність (безсистемність) призводить до даремно витраченого часу та обумовлює необхідність проведення додаткового допиту із повторним викликом свідків.

Поряд із цим, визначивши коло осіб, які можуть бути свідками у конкретному кримінальному провадженні, слідчий повинен:

по-перше визначити послідовність виклику свідків, зокрема, спочатку необхідно викликати на допит тих свідків, які мають відомості про істотні обставини кримінального провадження. При цьому, слід враховувати їх можливу зацікавленість у результатах кримінального провадження;

по-друге визначити особливості допиту конкретної особи (з урахуванням психічного стану свідка, його віку, професії, інтелектуального рівня тощо);

по-третє виявити наявні суперечності у доказах та визначити можливий порядок їх усунення за допомогою показань свідків.

Як вірно зазначає О. Г. Шило, однією із новел КПК України є положення доказового права, що стосуються закріплення процесуальних джерел доказів, порядку їх формування у кримінальному провадженні, обґрунтування судових рішень лише судовими доказами, тобто тими, які безпосередньо досліджені судом в судовому засіданні за участю сторін судового процесу [14].

Водночас, особа надає показання лише щодо фактів, які вона сприймала особисто. Порядок з тим, положеннями ст. 97 КПК України закріплено можливість отримання показань з чужих слів. Показаннями з чужих слів є висловлювання, здійснене в усній, письмовій або іншій формі, щодо певного факту, яке ґрунтується на поясненні іншої особи [2]. Вагоме значення у цьому питанні відіграє суд.

По-перше, суд має право визнати допустимим доказом показання з чужих слів незалежно від можливості допитати особу, яка надала первинні пояснення, у виняткових випадках, якщо такі показання є допустимим доказом згідно з іншими правилами допустимості доказів.

Під час ухвалення цього рішення суд зобов'язаний враховувати:

– значення пояснень і показань, у разі їх правдивості, для з'ясування певної обставини і їх важливість для розуміння інших відомостей;

– інші докази щодо питань, передбачених п. 1 ч. 2 ст. 97 КПК України, які подавалися або можуть бути подані;

– обставини надання первинних пояснень, які викликають довіру щодо їх достовірності;

– переконливість відомостей щодо факту надання первинних пояснень;

– складність спростування пояснень, показань з чужих слів для сторони, проти якої вони спрямовані;

– співвідношення показань з чужих слів з інтересами особи, яка надала ці показання;

– можливість допиту особи, яка надала первинні пояснення, або причини неможливості такого допиту [4, с. 246].

У свою чергу, відповідно до ч. 3 ст. 97 КПК України суд має право визнати неможливим допит особи, якщо вона: а) відсутня під час судового засідання внаслідок смерті або через тяжку фізичну або психічну хворобу; б) відмовляється давати показання в судовому засіданні, не підкоряючись вимозі суду дати показання; в) не прибуває на виклик до суду, а її місцезнаходження не встановлено шляхом проведення необхідних заходів розшуку; г) перебуває за кордоном та відмовляється давати показання.

По-друге, суд може визнати доказами показання з чужих слів, якщо сторони погоджуються визнати їх доказами.

По-третє, суд має право визнати допустимим доказом показання з чужих слів, якщо підозрюваний, обвинувачений створив або сприяв створенню обставин, за яких особа не може бути допитана.

Показання з чужих слів не може бути допустимим доказом факту або обставин, на доведення яких вони надані, якщо показання не підтверджується іншими доказами, визнаними допустимими згідно з правилами, відмінними від положень ч. 2 ст. 97 КПК України.

У будь-якому разі не можуть бути визнані допустимим доказом показання з чужих слів, якщо вони даються слідчим, прокурором, спів-

робітником оперативного підрозділу або іншою особою стосовно пояснень осіб, наданих слідчому, прокурору або співробітнику оперативного підрозділу під час здійснення ними кримінального провадження [2].

Таким чином, показання свідка, що одержані слідчим, прокурором в установленому кримінально-процесуальним законодавством порядку під час досудового розслідування, є джерелом доказів (докази досудового розслідування), на підставі яких вказані суб'єкти з'ясовують обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні.

Фактичні дані, отримані та досліджені судом у передбаченому КПК України порядку, на підставі яких суд встановлює наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню, є судовими доказами.

Виходячи з цього, під поняттям «допит свідків» пропонуємо розуміти: під час досудового розслідування – СРД, а під час судового розгляду – судову дію, що полягає в отриманні слідчим, прокурором, слідчим суддею, судом від свідка показань стосовно обставин, які мають значення у кримінальному провадженні.

Отже, головна суть показань свідка, як основного джерела доказів, в ході досудового розслідування полягає у формуванні підґрунтя для прийняття об'єктивних процесуальних рішень слідчим, прокурором, слідчим суддею (повідомлення про підозру, обрання заходу забезпечення кримінального провадження, проведення негласної слідчої (розшукової) дії, звернення до суду з обвинувальним актом тощо), а в кінцевому результаті прийняття рішення судом та забезпечення виконання завдань кримінального судочинства та дієвості механізму захисту прав, свобод та законних інтересів учасників правових відносин.

Список використаної літератури:

1. Кримінальне процесуальне право України : навч. посіб. / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк,

- О. М. Дуфенюк та ін. ; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 774 с.
- Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон від 13.04.2012 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
 - Головко М. Б. Свідок у кримінальному провадженні. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2017. № 6-2 (28). С. 133–136.
 - Кримінальний процес України: загальна частина : підручник / Л. М. Лобойко та ін. Київ : Дакор, 2015. 171 с.
 - Конституція України: Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text>
 - Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 груд. 1966 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
 - Шопенгауер А. Нравственные начала в уголовном процессе. *Собрание сочинений*. Т. 4. Москва : Юридическая литература, 2011. 528 с.
 - Шибіко В. П. Свідок як суб'єкт свободи від самообвинувачення у кримінальному процесі. *Проблеми правознавства*. 1991. № 52. С. 70.
 - Никитин С. Ю. Свидетельский иммунитет в российском уголовном процессе: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Челябинск, 2005. 184 с.
 - Охрана прав потерпевших и свидетелей по уголовным делам : практ. пособ. / С. П. Щерба, О. А. Зайцев. Москва : Спарк, 1996. 123 с.
 - Ганенко І. С. Імунітети у кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.09. Кривий Ріг. 2020. 199 с.
 - Криміналістика : підручник / К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, та ін. 2-е вид, перероб. і доп. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.
 - Колесник І. А. Тактика виявлення та нейтралізації добросовісних помилок у показаннях свідків: автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2010. 19 с.
 - Шило О. Г. Загальна характеристика показань як процесуального джерела доказів у кримінальному провадженні. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 1: http://vkslaw.knu.ua/images/verstka/1_2015_Shilo.pdf.

Zakrevska T. O. Witness testimony as a source of evidence

The article provides the author's definition of the testimony of a witness as a source of evidence (evidence of pre-trial investigation), on the basis of which these subjects clarify the circumstances to be proved in criminal proceedings and their classification by form; the nature of the statement; method of provision; stage of criminal proceedings.

The factual data obtained and investigated by the court in the manner prescribed by the CPC of Ukraine, on the basis of which the court establishes the presence or absence of facts and circumstances relevant to criminal proceedings and subject to proof, are judicial evidence. Based on this, the term «interrogation of witnesses» is proposed to mean: during the pre-trial

investigation - investigative (investigative) action, and during the trial - a judicial action, which is to obtain an investigator, prosecutor, investigating judge, court testimony on the circumstances, which are important in criminal proceedings.

It is established that the main essence of the testimony of a witness as the main source of evidence during the pre-trial investigation is to form the basis for making objective procedural decisions by the investigator, prosecutor, investigating judge (notification of suspicion, choosing a measure of criminal proceedings,) actions, appeals to the court with an indictment, etc.), and ultimately the court's decision and ensuring the implementation of criminal proceedings and the effectiveness of the mechanism for protecting the rights, freedoms and legitimate interests of participants in legal relations.

The testimony of a witness received by the investigator, prosecutor in the manner prescribed by criminal procedure law during the pre-trial investigation, is a source of evidence (evidence of pre-trial investigation), on the basis of which these entities clarify the circumstances to be proved in criminal proceedings.

Key words: *witness, testimony, criminal proceedings, investigative (search) actions.*